

# JEDAN GRAD, JEDNA BORBA

Piše ko zna, smije i umije; izlazi kad treba i mora; štampa se u kućnoj radinosti.

## Male hidroelektrane u Bosni i Hercegovini Ubistvo NAŠIH rijeka za PRIVATNI profit

Broj planiranih NJIHOVIH malih HE = preko 300

Broj ugroženih NAŠIH rijeka = 244

**Energetske potrebe? BiH proizvodi dovoljno struje - trenutno izvozimo gotovo petinu struje.** Problem će nastati ako se budu morale ugasiti termoelektrane. Čak i da se naprave male HE na svim našim rijekama i rječicama, pri čemu bi bila uništena većina tokova, proizvešćemo struje tek onoliko koliko sad dobijemo od samo jednog bloka TE Tuzla. Termoelektrane su neodržive jer ugrožavaju živote ljudi i cijelu planetu; male HE ih ne mogu zamijeniti, a napraviće puno štete.

### Rješenje?

Izlaz je u alternativnim izvorima energije i to kroz javna ulaganja kako bi proizvodnja energije donosila korist svima a ne samo privatnim vlasnicima postrojenja.

**Troškovi proizvodnje struje u solarnim elektranama ubrzano padaju.**

**Cijena kW tako proizvedene struje do 2025. biće niža od cijene koju plaćamo vlasnicima MHE.**

**Samo 10 vjetroelektrana proizvodi struje koliko sve planirane male HE zajedno.**

### Ekonomska korist?

**Sve male HE po BiH su privatni biznis i korist ostvaruju privatni koncesionari.**

### Radna mjesta?

Hidroelektranama se upravlja automatski tako da nema većeg broja radnih mjesta - priče o radnim mjestima su samo reklame privatnih biznismena radi obmanjivanja javnosti. Ako se izgradi planiranih 300 i više mHE u BiH, sve one zajedno neće imati radnih mjesta koliko omanja tvornica.

**Koncesione naknade?** Lokalna zajednica dobija samo godišnju koncesionu nakanadu, koja u je Federaciji BiH svega 1-3 posto prihoda mHE, a u Republici Srpskoj - 0,5 posto. Iznosi su simbolični - često jedva pokriju troškove reprezentacije opštinskih načelnika.

**Prodaja struje? Privatni vlasnici HE imaju privilegovanu cijenu otkupa - daleko veću od one koja se plaća našim velikim, javnim hidroelektranama. Vlasti tako favourizuju privatnike nauštrb nas i naših preduzeća.**

Uz to se država obavezuje da otkupi SVU struju koju privatne HE proizvedu u prvih 12 godina poslovanja i to po privilegovanoj cijeni.

**Zamislite da takav tretman imaju malinari, smiljari, stočari itd.**

Privilegovanu cijenu garantovanu privatnicima finansiramo mi i to kroz dodatne naknade za obnovljivu energiju koje plaćamo u sklopu redovnih računa. Time pomažemo tajkunima da se dalje bogate, umjesto da finansiramo javna ulaganja u obnovljive izvore energije koji ne uništavaju prirodu.

**Profit za gazde malih HE tako je zagaranovan, a na njega će ovdje platiti i najmanji porez u Evropi: 10 posto. Zahvaljujući svim tim državnim podsticajima privatnim biznismenima će se ulaganje isplatiti već za 5-6 godina.**

**Male hidroelektrane u privatnom vlasništvu zajednici ne donose ništa, a sve uzimaju od zajednice.**

Zato privatnici i njihovi zaštitnici u vlasti namjerno govore samo o komercijalnoj koristi od malih HE, isključivo privatnoj, bez procjene društvene koristi.

Kad je prioritet društveno-ekonomska korist, odluku donosi cijela zajednica i to na temelju procjene štete po okruženje i stanovništvo, kao i procjene opravdanosti prepuštanja resursa privatniku, umjesto javnog ulaganja koje bi garantovalo da se puni prihod vraća zajednici.

## Šta u praksi znači: "SVE JE PO ZAKONU"?

- Zakoni su štimani prema privatnim interesima: nema propisanih kazni za kršenje uslova pod kojima se dozvole izdaju.
- Nema mehanizama zaštite ugroženih područja.
- Okolišna dozvola se izdaje na osnovu manjkavih studija i kupljenih ekspertskih mišljenja.
- Ministarstva okoliša oglašavaju javne rasprave tako se za njih ni ne zna, a kvorum popunjavaju simpatizerima vlasti koje navijaju za koncesiju ili plaćenicima biznismena.
- Komisije koje odobravaju studije utjecaja na okoliš, bez kojih se ne izdaje okolišna dozvola za gradnju, biraju se iz redova stranaka i lobija koji navijaju za biznismene.
- Inspekcije ne provjeravaju da li se privatnici drže ugovora i propisanih standarda rada.
- Vlasti privatni interes proglašavaju javnim interesom.

## VLADAVINA PRAVA = VLADAVINA PARA Zakoni su oruđe u rukama vladajuće elite

### Šteta po okoliš

Sama izgradnja uništava okolinu rijeke, a polaganje velikih cijevi (promjera 2-3 metra) uništava obale rijeke i korito.

**Za ostavljanje suhog i mrtvog korita naš zakon ne propisuje nikakve kazne.**

Gotovo svakog ljeta se vodostaji drastično smanjuju. S obzirom na to i na klimatske promjene, sušnih perioda može biti sve više i sve češće, i van tog godišnjeg doba. Rijeke na kojima su napravljene male HE to će posebno osjetiti.

**Male HE kod nas, i pored važećih propisa, zahvataju onoliko vode koliko im je potrebno za maksimum zarade, bez obzira na posljedice. Tako isušuju korito, čime se nepovratno uništava živi svijet. Što je još opasnije, živa rijeka hrani i mnoge izvore - kad sva voda ode u cijevi, ti izvori presušuju.**

### Šteta po ljudske zajednice

Većina ugroženih rijeka posljednja je šansa okolnih krajeva za bilo kakvu privrednu aktivnost, npr. ribolovni turizam. Dolina Soče u Sloveniji zaradi od turizma 40 miliona Eura godišnje upravo zahvaljujući ribolovu.

**U mnogim krajevima BiH, čudesne netaknute rijeke i njihovo okruženje jedina su ljepota i svijetla tačka za osiromašeno i odlascima desetkovano stanovništvo.**

## ŠTA MOŽEMO URADITI ZA NAŠE RIJEKE?

Ako živite u blizini planinske rječice, najbolji način da je sačuvate je da na vrijeme dobijete informacije iz opštine o koncesiji. Budući da vlasti to brižljivo kriju, najpouzdanije su lične veze i kontakti s ljudima koji rade u opštinskim službama.

**Ako do vas dođe informacija o namjeri izgradnje HE, pod hitno razglasite u svojoj zajednici i na društvenim mrežama, javite medijima i nekoj od grupa u BiH koja vodi slične bitke:**

Facebook: Zeleni Neretva Konjic/Eko Udruga Gotuša/ Ne podržavamo izgradnju mhe na rijeci Kruščici/Stop izgradnji mini hidrocentrala na BUNI/Centar za životnu sredinu/Eko akcija/Jedan grad, jedna borba

Email: stopHE@ekoakcija.org

Ovaj bilten sadrži dovoljno informacija za borbu protiv bajki koje privatni poduzetnici lansiraju u lokalnim zajednicama - kopirajte ga i podijelite ili prepričajte u komšiluku, jer biznismeni koriste sve kanale da obmanu ljude, obećavajući im radna mjesta i zaradu za, mahom, osiromašene krajeve.